

Kína, a feltörekvő nagyhatalom címmel Dr. Nagy László nyugállományú ezredes, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke tartott előadást a „Mindenki hadtudománya” rendezvénysorozat keretében február 13-án a Stefánia palotában.

Történelmi áttekintéssel kezdődött az előadás. Nagy László elmondta, Kínára a 19. században elsősorban kizsákmányolható és gyarmatosításra váró területként tekintettek az európai nagyhatalmak. Az európai jelenlétet a 20. században felváltó japán megszállás, majd az azt követő polgárháború is megtépázta az országot. A hidegháború alatt (bipoláris világrend) a szuperhatalmak kivételével mindenki másodhegedűsnek számított, majd évekig az Egyesült Államoké volt a főszerep (unipoláris világrend). Mára már megváltozott a világ, Kína gazdaságilag felzárkózott az Egyesült Államok mögé. Napjainkban a Távols-Kelet szerepe folyamatosan felértékelődik, Kína pedig egyértelműen a feltörekvő nagyhatalmak sorát gyarapítja. A távol-keleti ország mindaddig a válság közepette is impozáns, éves szinten nyolc százalékos fejlődést tudott produkálni. Emellett a kínai stratégiák úgy vélik, nem csak a kimutatható gazdasági eredményeket és a kézzelfogható katonai erőt kell számításba venni, hanem az úgynevezett össznemzeti erő más összetevőit is, melyet a statisztikusok aligha tudnak kimutatni. Ilyenek a nemzetközi kapcsolatok, az oktatás színvonala, a nyelvtudás, és számos egyéb humán tényező.

Kína „klasszikus” atomhatalomnak számít, ami azt jelenti, hogy 1967 január elseje előtt már rendelkezett atomfegyverrel. Emellett kozmikus, azaz űrhatalom is, méghozzá ezen a téren is saját útját járja, 2007-ben például rakétával látványosan megsemmisítették egy saját, már üzemben kívüli műholdjukat, demonstrálva, hogy felkészülnek a kozmikus hadviselésre is.

Nagy László rámutatott, a fokozott fejlődés Kínában is ellentmondások sorához vezetett. Gyors a fejlődés, de nyersanyag- és energia-hiány van. Az igények gyorsabban nőnek, mint az elosztható javak. Hatalmas szakadék tátong a vidéki és városi lakosság életformája, az ország keleti és nyugati része között. Ellentmondás feszül a túlnépesezés és a társadalom elöregedése között. Az országban magas a népsűrűség, az emberek többsége ugyanakkor a területek felén kénytelen elhelyezkedni. Ekkora területen mindössze nyolcszázmillió ember élhetne „ideális” körülmények között. A városba áramló tömegnek nem juthat megfelelő munkalehetőség, lakás valamint szociális ellátás, így a társadalom szempontjából, bár kegyetlenül hangzik, sokan feleslegesnek tűnnek.

Nagy László szerint a jövő nagy kérdése, hogy Kína globális vagy regionális nagyhatalom lesz-e, ezt pedig az fogja eldönteni, hogy mennyire tudja globális szinten érdekeit érvényesíteni. Az ázsiai ország már régen tagja az ENSZ Biztonsági Tanácsának, az utóbbi években tagja lett több nemzetközi szervezetnek is, köztük az IMF-nek.

Az előadó arra is rámutatott, ha nem lett volna születésszabályozás, ma már kétmilliárd kínai élne az országban. Így is előre lehet vetíteni, hogy előbb-utóbb területszerzésre lehet szükség. Szibériában – ahol nagyon alacsony a népsűrűség – már most is százezres nagyságrendben dolgoznak kínai munkások. Az orosz ajkú népesség fokozatosan elvándorol, a kínaiak pedig folyamatosan érkeznek az ásványkincsekben gazdag területre, ahol ráadásul a Bajkál-tó vize a jövőben az olajnál is értékesebb lesz. Délkelet felé vannak a vitatott hovatartozású Paracel-szigetek, melyekről olyan sokat hallani mostanában. Kína ebben az irányban (is) kiterjeszteni tengeteri határait, habár érkeznek tiltakozások.

Nagy László elmondta, a közel két és fél milliós kínai fegyveres erőkről alkotott képünk korántsem teljes. Hivatalosan a GDP két százalékát fordítják védelmi kiadásokra, ám az elemzők úgy látják, évente ennek két vagy háromszorosát költik fegyverkezésre. Harckocsiállományuk igen jelentős, légierő tekintetében pedig már ledolgozták mennyiségi és minőségi hátrányukat Oroszországgal szemben. A kétszázötvenötezer fős tengerészetük kiválóan felszerelt, már van ballisztikus rakéták indítására képes atomtengeralattjárójuk, tehát földön, vízen és levegőben is képesek atomfegyver alkalmazá-

sára. Emellett a jövőben négy repülőgéphordozót szándékoznak rendszerbe állítani, ezek közül egy már ma is működőképes.

Az előadó arra is rámutatott, hogy Kínában az utóbbi években – az „irányított” csecsemőhalandóság okán – több a serdülő fiú, mint a lány. Ez az arányeltolódás pedig a hadsereg létszámának növeléséhez vezethet, mert, mint mondta, ezek a fiúk vagy katonának, vagy misszionáriusnak mennek, márpedig errefelé nem szokás misszionáriusnak menni.

Az előadást lezáró beszélgetés során elhangzott, Kínának határozott terve van Európában, melyben hazánk, mint Európa része kaphat csak helyet. Ennek részeként természetesen előnyös, hogy Kína nemzeti bankja fiókot tervez nyitni Magyarországon. Emellett felmerültek olyan kérdések is, mit kezd majd a hatalmát megőrizni kívánó Egyesült Államok a kihívást jelentő ázsiai nagyhatalommal, illetve milyen formában érhet véget a mindaddig folytonos gazdasági növekedés.

Az előadáson több mint ötvenen vettek részt.